

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Даниела Добрева Пастармаджиева

Югозападен университет „Неофит Рилски“, гр. Благоевград

за дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

Област на висше образование: **3. Социални, стопански и правни науки**

Професионално направление: **3.3. Политически науки**

Докторска програма: **Политология**

Автор: **ШМУЕЛ ХЕН ЛАВИ**

Тема: **„Арабският социализъм“ като идеологическо движение в съвременната политическа история на Египет**

Научен ръководител: **проф. д-р Борис Филипов Манов, ЮЗУ „Неофит Рилски“**

1. Описание на процедурата и представените материали

Със Заповед № 1507 от 14.07.2026 г. на Ректора на Югозападния университет „Неофит Рилски“ съм определена за член на научното жури по процедурата за публична защита на дисертационния труд на Шмуел Хен Лави, докторант в самостоятелна форма на обучение към катедра „Философски и политически науки“. Представените материали, включително Заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“; дисертация; автореферат, включително списък на приносите, списък на научните публикации по темата на дисертацията и декларация за научна етичност; отчет за извършена проверка за автентичност на текст. Приложените документи съответстват на изискуемото и от формална гледна точка и могат да бъдат приети и дискутирани. Представените материали съдържат необходимите елементи за оценяване. Проверката с iThenticate е установила индекс на сходство 2%, който е в допустимите граници, посочени в приложения отчет, и показва, че разработеният труд е изцяло авторски.

2. Същностна оценка на дисертационното изследване

Дисертационният труд е в обем от 159 страници и включва увод, три глави, заключение, 19 таблици, фигури, диаграми и илюстративен материал, както и библиография от 92 източника. Структурата е логически подчинена на изследователската цел, а именно да се проследят формирането, институционализацията и практическото приложение на арабския социализъм при управлението на Гамал Абдел Насър и да се оценят противоречията между заявените намерения, основани на определена политическа идеология, и постигнатите политическите резултати.

Темата е политологично значима, тъй като анализира връзката между декларираната идеология и проблемите на държавното управление, постколониалната модернизация, и социално-икономическото развитие. Макар изследването да е исторически фокусирано, поставените въпроси за границите на държавното планиране, административния капацитет, демографския натиск и зависимостта от външни ресурси имат по-широка приложимост. От тази гледна точка в съвременните реалности, характеризиращи се с оспорване на световния ред и неустойчивост на политическите линии, изследването може да насочи вниманието към допуснатите грешки при избора на посока на развитие.

Обектът, предметът, целта и задачите са ясно формулирани и взаимно свързани. В работната хипотеза се приема, че политиките, основани върху арабския социализъм, не постигат очакваните резултати и имат неблагоприятни последици за египетското общество. Прави добро впечатление, че в хода на изложението първоначалната категорична постановка се развива към по-детайлно обяснение и неуспехите са разгледани не само като следствие от идеологията, а и във връзка с демографската динамика, ограничения административен капацитет, регионалните дисбаланси, военните разходи и геополитическата среда.

В увода е декларирано, че теоретичната рамка съчетава три основни теории - теорията за държавата на развитието, теорията на зависимостта и теорията на демографския преход. Този избор изглежда подходящ с оглед обекта и предмета на изследване и позволява резултатите да бъдат интерпретирани от различни перспективи, но теориите са само споменати и липсва детайлна аргументация за направения избор. Наред с посоченото трудът съчетава количествени и качествени методи. Към количествените са отнесени историческите статистически данни за населението, селското стопанство, индустрията, доходите и заетостта. Качествените източници на данни са свидетелства, документи и изследвания на съвременници. Посоченият избор на методология е издържан и дава възможност за получаване на валидни резултати.

Първата глава изяснява понятийния и исторически генезис на арабския социализъм и неговата специфика спрямо марксизма и западната социалдемократия. Втората анализира „насъризма“ като съчетание между арабски национализъм, държавно ръководена модернизация и персонализирано политическо лидерство, включително процесите на национализация, централизирано планиране и ограничаване на политическия плурализъм. Третата глава има подчертано емпиричен характер и проследява аграрната реформа, индустриализацията, урбанизацията, образованието, външната и военната политика, както и икономическите и социалните ограничения на модела.

Дисертацията показва добро познаване на проблематиката, както и умение да се работи с разнородни исторически източници, икономически данни, както и политически анализи. Значим е стремежът на автора да оцени арабският социализъм едновременно като

идеологическа конструкция, институционален модел и практическа политика. Заключениеето синтезира основните резултати и откроява несъответствието между мащаба на заявените амбиции и реалния институционален капацитет на египетската държава в онзи момент.

3. Научни приноси и приложимост на резултатите

Приемам основните приноси, формулирани от докторанта, които могат да бъдат обобщени в следните направления:

1. Систематизация и политологична интерпретация на арабския социализъм като специфичен синтез между социалистически идеи, арабски национализъм и държавно ръководена модернизация;

2. Съпоставка между идеологическите цели и постигнатите резултати и в частност извеждане на противоречията между национализацията, социалното преразпределение и реалната ефективност на управлението;

3. Аргументиране на понятието „демографска компресия“ и фокусиране на вниманието върху демографския натиск, географската концентрация и управленския капацитет като ключови променливи за оценка на египетския модел.

Считам, че резултатите имат теоретико-приложна стойност. От една страна те демонстрират опит да се заимстват социалистически идеи и да се адаптират към определена политико-културна среда, но от друга посочват предизвикателствата при едно такова адаптиране и рисковете при неуспешното практическо реализиране. В този смисъл те могат да послужат и като основа за по-задълбочени изследвания на връзката между идеология, институции, демография и регионално неравенство.

4. Автореферат и публикации по дисертационния труд

Авторефератът отразява съдържанието, структурата, целта, задачите, методологията, приносите и основните изводи на дисертацията. Те дават достатъчно ясна представа за логиката на изследването и за начина, по който е защитена основната теза.

В автореферата са посочени три публикации, които имат отношение към темата на дисертацията. Една от публикациите е доклад от конференция, което дава възможност докторантът да получи непосредствена обратна връзка от аудиторията. Публикационната дейност показва апробация на основни идеи от труда и е достатъчна с оглед минималните национални изисквания за получаване на ОНС „доктор“.

5. Бележки и препоръки

По същество дисертационният труд има несъмнени достойнства, но следва да се направят няколко уточнения. На първо място, считам, че заявеното съчетаване на

количествен и качествен метод би било по-убедително при по-ясно обосноваване на съпоставимостта на данните и разграничаване между описателни зависимости и доказана причинност. В труда се говори за корелация между политиките и качеството на живот, но представеният анализ е предимно описателен. При евентуално публикуване на труда е препоръчително тази част да бъде доразвита. На второ място, считам, че трудът щеше да спечели от повече позоваване на египетски и арабоезични материали от разглеждания период, първични документи и съвременни международни изследвания. На трето място, намирам резултатите от изследването за значими и препоръчвам текстът да бъде публикуван, но след езикова и библиографска редакция, включително уеднаквяване на терминологията, имената и означенията на таблици и раздели.

Въпросът ми към докторанта е следният: Било ли е възможно според Вас режимът на Насър навреме да адресира рискът с административния капацитет и съответно какви подготвителни дейности са били нужни?

Следва да се подчертае, че посочените бележки имат препоръчителен характер и не намаляват общата положителна оценка за дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на Шмуел Хен Лави *„Арабският социализъм“* като идеологическо движение в съвременната политическа история на Египет съдържа **научни и научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката**, и отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и действащите Вътрешни правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“. Трудът показва, че докторантът притежава **задълбочени теоретични знания и способности за самостоятелно научно изследване в професионално направление 3.3. Политически науки**.

Поради гореизложеното давам своята **положителна оценка** за дисертационния труд, автореферата, постигнатите резултати и научните приноси и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Шмуел Хен Лави в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.3. Политически науки, докторска програма „Политология“.

Дата: 08 септември 2026 г.
гр. Благоевград

Член на научното жури:
Доц. д-р Даниела Пастармаджиева

OPINION

by Assoc. Prof. Daniela Dobрева Pastarmadzhieva, PhD

South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad

of the dissertation thesis for the award of the educational and scientific degree “**Doctor**”

Area of higher education: **3. Social, Economic and Legal Sciences**

Professional field: **3.3. Political Sciences**

Doctoral program: **Politology**

Author: **SHMUEL HEN LAVI**

Title: **„Arab socialism“ as an ideological movement in the modern political history of Egypt**

Academic supervisor: **Prof. Boris Filipov Manov, PhD, SWU “Neofit Rilski”**

1. Description of the procedure and presentation of the doctoral student

By Order No. 1507 of 14 July 2026 of the Rector of the South-West University “Neofit Rilski”, I was appointed a member of the scientific jury for the public defence of the dissertation of Shmuel Hen Lavi, a doctoral student enrolled in self-study form of education at the department “Philosophical and Political Sciences”. The submitted materials include an Order of the Rector of SWU “Neofit Rilski”; the dissertation; the dissertation abstract, including a list of contributions, a list of the scientific publications related to the dissertation topic and a declaration of research integrity; and a text originality report. The accompanying documents meet the formal requirements and may be accepted and discussed. The submitted materials contain the elements necessary for assessment. The iThenticate check established a similarity index of 2%, which falls within the permissible limits specified in the attached report and indicates that the dissertation is entirely the author’s own work.

2. Substantive assessment of the dissertation research

The dissertation comprises 159 pages and includes an introduction, three chapters, a conclusion, 19 tables, figures, charts and illustrative material, as well as a bibliography of 92 sources. Its structure is logically aligned with the research aim: to trace the emergence, institutionalisation and practical implementation of Arab socialism under Gamal Abdel Nasser’s government and to assess the contradictions between the stated intentions, grounded in a particular political ideology, and the political outcomes achieved.

The topic is significant for political science, as it analyses the relationship between the professed ideology and the challenges of governance, postcolonial modernisation and socioeconomic development. Although the study has a historical focus, the questions it raises

concerning the limits of state planning, administrative capacity, demographic pressure and dependence on external resources have broader applicability. From this perspective, in today's context of a contested world order and unstable policy directions, the study may draw attention to past mistakes in choosing a path of development.

The object and focus of the research, its aim and its objectives are clearly formulated and interrelated. The working hypothesis posits that policies based on Arab socialism fail to achieve the expected results and have adverse consequences for Egyptian society. It is commendable that, as the argument develops, the initial categorical proposition evolves into a more detailed explanation, with failures examined not only as a consequence of ideology but also in relation to demographic dynamics, limited administrative capacity, regional imbalances, military expenditure and the geopolitical environment.

The introduction states that the theoretical framework combines three main theories: developmental state theory, dependency theory and demographic transition theory. This selection appears appropriate to the object and focus of the research and allows the results to be interpreted from different perspectives; however, the theories are merely mentioned, without a detailed justification for their selection. In addition, the dissertation combines quantitative and qualitative methods. The quantitative component comprises historical statistical data on population, agriculture, industry, income and employment. The qualitative data sources consist of testimonies, documents and studies by contemporaries. The selected methodology is sound and enables valid results to be obtained.

The first chapter clarifies the conceptual and historical origins of Arab socialism and its distinctive features in relation to Marxism and Western social democracy. The second analyses "Nasserism" as a combination of Arab nationalism, state-led modernisation and personalised political leadership, including the processes of nationalisation, centralised planning and the restriction of political pluralism. The third chapter is distinctly empirical and examines agrarian reform, industrialisation, urbanisation, education, foreign and military policy, as well as the economic and social limitations of the model.

The dissertation demonstrates a good understanding of the subject matter and an ability to work with diverse historical sources, economic data and political analyses. The author's effort to assess Arab socialism simultaneously as an ideological construct, an institutional model and a practical policy is significant. The conclusion synthesises the main findings and highlights the discrepancy between the scale of the stated ambitions and the actual institutional capacity of the Egyptian state at the time.

3. Assessment of scientific contributions and applicability of results

I accept the principal contributions identified by the doctoral candidate, which may be summarised as follows:

1. Systematisation and interpretation, from a political science perspective, of Arab socialism as a distinctive synthesis of socialist ideas, Arab nationalism and state-led modernisation;
2. Comparison of ideological objectives with the results achieved, specifically identifying the contradictions between nationalisation, social redistribution and the actual effectiveness of governance;
3. Substantiation of the concept of “demographic compression” and a focus on demographic pressure, geographical concentration and governance capacity as key variables in assessing the Egyptian model.

I consider the results to have both theoretical and practical value. On the one hand, they demonstrate an attempt to borrow socialist ideas and adapt them to a particular political and cultural context; on the other, they identify the challenges of such adaptation and the risks of unsuccessful implementation in practice. In this sense, they may also serve as a basis for more in-depth research into the relationship between ideology, institutions, demography and regional inequality.

4. Assessment of the abstract and publications on the dissertation work

The dissertation abstract reflects the content, structure, aim, objectives, methodology, contributions and principal conclusions of the dissertation. These provide a sufficiently clear account of the logic of the research and of how the central thesis is substantiated.

The dissertation abstract lists three publications relevant to the dissertation topic. One of these is a conference paper, which provides the doctoral candidate with an opportunity to receive direct feedback from the audience. The publication record demonstrates that the principal ideas of the dissertation have been presented for scholarly discussion and is sufficient to meet the minimum national requirements for the award of the educational and scientific degree “Doctor”.

5. Comments and recommendations

The dissertation has unquestionable substantive merits. Nevertheless, several points require clarification. First, I consider that the stated combination of quantitative and qualitative methods would be more convincing if the comparability of the data were more clearly justified and descriptive associations distinguished from established causality. The dissertation refers to a correlation between policies and quality of life, but the analysis presented is predominantly descriptive. Should the dissertation be published, I recommend further development of this part. Second, I believe that the dissertation would have benefited from greater use of Egyptian and Arabic-language materials from the period under examination, primary documents and recent

international studies. Third, I consider the research findings significant and recommend publication of the text following linguistic and bibliographic editing, including the standardisation of terminology, names and the labelling of tables and sections.

My question to the doctoral candidate is as follows: In your opinion, could Nasser's regime have addressed the risk associated with administrative capacity in a timely manner, and what preparatory measures would have been required?

It should be emphasised that these comments are advisory in nature and do not detract from the overall positive assessment of the dissertation.

CONCLUSION

The dissertation by Shmuel Hen Lavi, „*Arab socialism*“ as an ideological movement in the modern political history of Egypt, contains **scientific, scientific-applied, and applied results, which represent an original contribution to science** and **meets all the** requirements of the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act (DASRBA), the Regulations for its Implementation, and the relevant regulations of the South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad. The dissertation demonstrates that the doctoral candidate possesses **in-depth theoretical knowledge and the ability to conduct independent scientific research** in professional field 3.3. Political Science.

In view of the above, I give my **positive assessment** of the dissertation, the dissertation abstract, the results achieved and the scientific contributions, and **recommend that the esteemed scientific jury award the educational and scientific degree “Doctor”** to Shmuel Hen Lavi in the area of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional field 3.3. Political Sciences, doctoral programme “Politology”.

September 8, 2026
Blagoevgrad

Scientific jury member:
Assoc. Prof. Daniela Pastarmadzhieva, PhD